

Input til Barnets Lov

Social- og Indenrigsministeriet har efterspurgt input til arbejdet med Barnets Lov. Børnesagens Fællesråd takker for muligheden for at komme med input og bemærker i samme forbindelse, at det er positivt, at regeringen ønsker at understøtte, at anbragte børn og unge får et bedre liv.

1. spor: Flere tidligere anbringelser og bedre kvalitet

Børnesagens Fællesråd deler regeringens ambition om at forbedre vikårene og livsmulighederne for anbragte børn og unge, men stiller os kritiske ved, om en lovændring er det mest effektfulde middel til at nå det prisværdige mål.

Der er for nuværende lovhjemmel til at anbringe som første indsats. Hvis sagsbehandleren vurderer, at en anden indsats ikke er tilstrækkelig, kan vedkommende vælge at indstille anbringelse som første indsats til børn og unge-udvalget i den pågældende kommune. Vi mener derfor ikke, det er nødvendigt med lettere adgang til anbringelse i loven.

Behov for bedre sagsbehandling

Snarere er det fuldstændigt afgørende, at der rettes op på de graverende fejl og lovbrud, der sker i sagsbehandlingen med alvorlige konsekvenser for udsatte børn og unge og deres familier. Det vil styrke både børnenes og forældrenes retssikkerhed, hvis der altid træffes afgørelser på baggrund af en børnefaglig undersøgelse, hvor der er foretaget en børnesamtale, som loven foreskriver.

Det er en utroligt svær opgave at forudsige, om et barns liv forringes eller forbedres, når det anbringes. Når der i ca. 45 % af sagerne *ikke* er gennemført en børnesamtale som del af den børnefaglige undersøgelse, beder vi i praksis sagsbehandleren vurdere, hvordan fremtiden bliver for et barn, hvis det hhv. anbringes eller ej - på et uoplyst grundlag. Dette forhold går direkte imod barnets bedste og bevirker desuden, at der gennemføres anbringelser uden lovhjemmel i alt for mange sager. Derfor ser vi snarere en kvalitetsreform af området som den rette vej at gå.

Så længe vi ikke følger lovgivningen i forbindelse med anbringelser, bør vi tænke os rigtig godt om, før vi anbringer flere.

Behov for stærk faglighed

Fagområdet med sagsbehandling omkring udsatte børn og unge er et af de mest krævende områder for socialrådgivere.

Der er derfor behov for en målrettet uddannelsesstrategi i forhold til at opnå forståelse for og færdigheder i sagsbehandlingen – både på grund-, efter- og videreuddannelserne. Socialrådgiveruddannelsen skal som minimum sikre, at den uddannede socialrådgiver kan forestå sagsbehandling i en offentlig forvaltning. Det betyder naturligvis, at undervisningen inden for dette felt skal give nødvendig juridisk, psykologisk og socialfaglig viden, kompetencer og færdigheder, som også vil styrke sagsbehandleren i sin koordinerende funktion. Dette sker desværre ikke i tilstrækkelig grad i dag.

Samtidig ansætter nogle kommuner ofte forholdsvis unge socialrådgivere i familieafdelingen - uden stor erfaring fra praksis. Det kan efter vores opfattelse være problematisk, specielt hvis der ikke i den enkelte kommune findes tilstrækkelig gode mentorordninger med erfarne socialrådgivere. Vi anbefaler derfor i tillæg til ovenstående, at der oprettes obligatorisk specialuddannelse/tillægsuddannelse oven i socialrådgiveruddannelsen, som klæder socialrådgiveren på til at varetage det dilemmafyldte og krævende arbejde med udsatte børn, unge og familier.

Endelig anbefaler vi, at der skabes adgang for alle socialrådgivere inden for feltet til supervision som et naturligt fagligt værktøj.

Behov for stabilitet og tillid i relationer

En afgørende kvalificering af systemet med udgangspunkt i anbragte børn og unges behov kunne indebære, at hvert anbragt barn og ungt menneske får to sagsbehandlere, de altid kan komme i kontakt med. Det vil kunne styrke betingelserne for en stabil kontakt til kommunen.

I tillæg hertil kunne oprettes stillinger, der går på tværs af forvaltninger og kommuner, så det anbragte barn har en primær kontaktperson, som er den samme, selvom barnet måtte skifte bopælskommune eller overgå til en ungeenhed. Vi anbefaler i den forbindelse, at sagsbehandlere, som beskæftiger sig med børn og unge, ansættes med udgangspunkt i det enkelte barns behov.

Mange sagsbehandlerskift, som kan skyldes organisationsændringer, dårligt arbejdsmiljø, manglende mentorordninger, der betyder at specielt yngre sagsbehandlere kører fast, er efter vores erfaring et stort problem, som forhindrer tillid og kontinuitet. Med to sagsbehandlere kan problemet imødekommes.

Herudover åbner to sagsbehandlere op for, at der kan være en rollefordeling som hhv. tillids- og myndighedsperson mellem de to. Tanken bag rollefordelingen er, at der lettere bør kunne skabes en tillidsfuld relation til en sagsbehandler, som ikke samtidig afgør barnets og familiens fremtid.

2. spor: Barnets Stemme

Regeringen udtrykker et ønske om, at børn i højere grad bliver hørt i deres sag og får mulighed for selv at beslutte, om de eksempelvis ønsker samvær med deres biologiske forældre.

Børnesagens Fællesråd støtter op om regeringens ambition om i højere grad at inddrage børn og unge, men finder det problematisk, hvis det er barnet eller den unge *selv*, der skal træffe beslutningen. Faglighed er afgørende, og udsatte børn bør derfor ikke med en lovændring kunne fravælge den børnefagligt set bedste indsats, hvor de får den nødvendige støtte i en meget svær beslutning.

Børnekonventionens artikel 12 understreger barnets ret til at blive hørt i sager, der vedrører dem. Det er helt afgørende, at denne rettighed overholdes, men vi stiller os kritiske ved, om en lovændring vil imødekomme problemerne i sagsbehandlingen, da det allerede fremgår af serviceloven, at der skal gennemføres en børnesamtale. En udvidelse af princippet om inddragelse af barnet kan synes ulogisk, når det ikke lykkes med det ambitionsniveau, loven for nuværende lægger op til.

Såfremt en lovændring alligevel bliver resultatet af de forestående forhandlinger, anbefaler vi, at loven anvender begrebet *involvering* frem for *inddragelse*. Involvering ser vi som et begreb, der fordrer et grundigt og kontinuerligt arbejde for at sikre, at børnene forstår deres situation og sag.

Ligeledes vil vi påpege, at det er afgørende for stort set alle mennesker – og ikke mindst anbragte børn og unge, at de oplever at have varige relationer i deres liv. Før, under og efter en anbringelse. Biologiske forældre kan i den sammenhæng være barnets eneste konstante voksne og derfor er det vigtigt, at der etableres en god relation mellem barnet og de biologiske forældre, hvis det overhovedet er muligt. Og selvom forældrene ikke magter forældreopgaven i sin helhed, kan det være afgørende for barnet, at der opretholdes en relation, så barnet kender sit ophav. Dette forhold gør sig selvsagt ikke gældende i alle tilfælde, da det for nogle anbragte børn og unge kan være en yderligere belastning at have kontakt til de biologiske forældre.

Det afgørende er, at anbragte børn og unge (og deres forældre) får den nødvendige støtte, hvis der er potentiale for en varig og gunstig relation mellem de biologiske forældre og det anbragte barn.

I samme forbindelse finder vi det afgørende, at der i sagsbehandlingen tages grundig og seriøs stilling til, om der i forbindelse med planlægningen af en anbringelse kan findes en støtteperson i barnets eller den unges familie eller netværk jf. servicelovens § 68 b stk. 4. Vores erfaring er, at dette forhold ikke gør sig tilstrækkeligt gældende i en række kommuner.

Herudover er det med ønsket om at give øget vægt til anbragte børns stemmer afgørende, at de sideløbende understøttes i at udvikle en sund dømmekraft. Vi vil derfor påpege vigtigheden af, at der sættes klare, konkrete mål for indsatsen omkring anbragte børn, blandt andet vedrørende deres skolegang. Processen bør være fri for diverse fordomme om, hvad anbragte børn kan opnå. En generaliseret forståelse af anbragte børns evner og udviklingspotentiale kan blive endnu en barriere for dem, der netop har god mulighed for at få et godt liv, og som vi derfor bør understøtte i deres ambitioner i livet.

3. spor: Overgang til voksenlivet

Vi har noteret, at regeringen ønsker i højere grad at støtte op om anbragte børn og unges overgang til voksenlivet.

Børnesagens Fællesråd støtter op om ambitionen og bemærker, at det er afgørende at støtte tidligere anbragte i deres overgang til voksenlivet. I den sammenhæng anbefaler vi, at tidligere anbragte børn og unge får efterværn som retskrav, og at der fra den unges 16. år igangsættes en proces med fokus på, hvordan den unges liv skal udvikle sig fra det 18. leveår. Hertil kommer, at efterværn bør udvides, så det omfatter unge voksne op til 30 år, da det er vores opfattelse, at udfordringer forbundet med det tidlige voksenliv strækker sig markant længere end til det 23. leveår.

En udvidelse af aldersgrænsen vil også give mulighed for at sikre langt bedre støtte til tidligere anbragte, der bliver forældre. Forskning fra Rockwool Fondens Forskningsenhed har vist, at risikoen for at blive anbragt uden for hjemmet er ti gange større hos børn af tidligere anbragte end hos børn, hvis forældre ikke har været anbragt. Derfor bør et udvidet efterværn også omfatte relevante støttetilbud til tidligere anbragte unge i form af fx anonym rådgivning om forældreskab, familiecafeer, familiehus med tværgående kompetencer og muligheder for netværks- eller støttegrupper.¹

De færreste unge voksne klarer sig helt på egen hånd, når de flytter hjemmefra, og mange kan få hjælp af deres forældre; til at finde og betale for en bolig, til at betale for psykologhjælp, hvis livet bliver svært, eller til at kompensere for en årrække på SU og med høj husleje osv. I tillæg til støtten gennem efterværn anbefaler vi derfor, at der sikres økonomiske rammer for unge tidligere anbragte, så de får mulighed for at etablere sig, og at der gives revalidering til tidligere anbragte, der ønsker at

---

¹ Mødrehjælpens ungeindsatser kan tjene som inspiration for denne type indsatser

gennemføre en uddannelse, men selvsagt ikke har forældrenes økonomiske og mentale støtte at trække på.

Også i overgangen til voksenlivet er det afgørende med varige relationer, da den tidligere anbragte ikke længere er tilknyttet en institution eller plejefamilie. En relation til sagsbehandler(e) og eventuelt biologiske forældre, som strækker sig tidsmæssigt ud over anbringelsen, kan være vigtige elementer i at skabe en bedre overgang til voksenlivet for anbragte børn og unge.

Generelt

Med tankerne bag Barnets Lov finder vi det nødvendigt at påpege nogle generelle forhold vedrørende menneskerettigheder og forståelser af familietyper.

Vi finder det problematisk, hvis man med en lovændring rykker på forståelsen for, hvem der har grundansvaret for barnet. Med et mål om at anbringe flere og tidligere i absolutte termer, risikerer vi at indsnævre opfattelsen af, hvad der udgør en acceptabel familieform. I samme proces kan tilbøjeligheden til at lave forebyggende arbejde falde, da forslaget alt andet lige fordrer en mindre omfattende ramme for, hvad vi forstår som et forbedringspotentiale for den pågældende udsatte familie.

Norge tjener som eksempel på, at det kan være problematisk i et menneskeretligt perspektiv at foretage de lovændringer, regeringen lægger op til, da Norge i september 2019 blev dømt ved den Europæiske Menneskerettighedsdomstol for overtrædelse af den Europæiske Menneskerettighedskonventions Artikel 8 "Ret til respekt for privatliv og familieliv". Hovedbegrundelsen for domstolens afgørelse var, at man i Norge tidligt afskærer forældrene fra kontakt og ser sagen ensidigt fra barnets (til tider snævre) vinkel. Dermed bliver det en selvpfyldende profeti, at barnet ikke tåler kontakt til forældrene, endsige på et tidspunkt kan komme tilbage til forældrene. Det er afgørende, at vi anlægger et bredere perspektiv og foretager en helhedsvurdering, når den type sager afgøres, så familier ikke splittes i de tilfælde, hvor de kan repareres.

Med venlig hilsen

Lena Søgaard

Formand

Børnesagens Fællesråd er paraply for følgende 19 foreninger, som arbejder for børn og unge i udsatte positioner:

BoPam – Landsforeningen til støtte for Børn og Pårørende af Misbrugere, Broen Danmark, Daginstitutionernes LandsOrganisation, FBU ForældreLANDSforeningen, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for Udsatte Børn og Unge, Foreningen Fri af Misbrug, Foreningen Grønlandske Børn, Foreningen Jysk Børneforsorg/Fredshjem, Foreningen til Støtte for Mødre og Børn, HOME-START Familiekontakt, KFUMs Sociale Arbejde, LIVSVÆRK, Mødrehjælpen, LOS – Landsorganisationen for Sociale Tilbud, Red Barnet Ungdom, TABUKA, TUBA Danmark, Ungdommens Røde Kors, Ungdomsringen